

23. juli 2024

EM2024/81

I medfør af § 36 i Forretningsorden for Inatsisartut fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om udvikling af en strategi for at overvinde de psykologiske konsekvenser af kolonialisering for det grønlandske folk.

(Medlem af Inatsisartut Najaaraq Møller, Siumut)

Sidste år på efterårsmødet diskuterede vi for første gang i Inatsisartutsalen de negative konsekvenser af kolonialismen, når der sker ulykker og deres eftervirkninger. Ikke overraskende blev mange af de fremførte argumenter kritiseret af flere partier, og endda blev de konklusioner, som grønlandske forskere havde fremlagt i deres undersøgelser, afvist som usande.

Det viser blot, hvor mangelfuld vores samfunds forståelse af vores egen historie er. Heldigvis er der nu flere af vores landsmænd, der har opnået ph.d.-grader, og mange er i gang med deres ph.d.-projekter med nye opdagelser. Det er meget bekymrende, at vores landsmænd med ph.d.-grader og ph.d.-studerende, nogle ved Ilisimatusarfik, andre ved SDU, Aalborg Universitet og andre steder, får deres forskningsresultater afvist og kritiseret i denne ærværdige sal. Jeg håber, at en sådan tale vil blive trukket tilbage, for de har langt større viden end os og arbejder med pålidelige data. De tjener det grønlandske folk og bør hilses velkommen med deres opdagelser, som udelukkende har til formål at have en positiv indvirkning på vores samfund.

I øjeblikket forsker forskellige unge i Østgrønland som en del af deres ph.d.-studier, og jeg finder deres forskningsberetninger yderst fascinerende. Vi har hørt, at vi i Vestgrønland har behandlet vores landsmænd i Østgrønland som kolonister, ligesom danskerne gjorde fra 1721 til 1979. I skolerne har vi stillet sproglige krav til dem i eksaminer på vestgrønlandsk, og i vores tankegang har vi betragtet vores landsmænd i øst som mindre værdifulde, præget af forskellige former for undertrykkelse.

Pointen er, at kolonialiseringen af Østgrønland først begyndte i slutningen af 1800-tallet, og det var først i 1920'erne, at klokker blev introduceret til dem, og KGH skulle tilpasses deres behov. Det betyder, at østgrønlænderne blev koloniseret senere. Deres gamle tro blev først afskaffet for nylig, og deres livsstil blev først for nylig vestgrønlandiseret. Vi har krævet, at de skal være som os, tale som os og leve som os. På samme måde har vi behandlet Inughuit i Avanersuaq. Vi har ikke respekteret dem, når blot enkelte personer har talt, og vi har ikke givet dem mulighed for at skabe deres egne undervisningsmaterialer, bevare deres kulturelle arv eller formulere, hvordan de vil leve deres liv.

Er det delvist på grund af koloniseringen, at vi har undertrykt os selv? Hvis I er enige, hvordan kan vi så overvinde dette?

Vi kan ikke ignorere, at vi her i vest stadig lider under konsekvenserne. De store begivenheder, der fandt sted i 1960'erne, har haft en betydelig psykisk indvirkning på det grønlandske folk, og disse følger mærkes stadig i dag. Dette kan ikke benægtes.

Nogle partier har sidste år opfordret os til at se fremad og fjerne fortidens mørke, men i Siumut mener vi ikke, at alt kan løses ved blot at sige det. Selvom man har viljen, ved vi, at stærke oplevelser i livet ikke kan overvindes så let.

Derfor mener vi i Siumut, at hvis vi ønsker at fremme befolkningens mentale sundhed, bør Naalakkersuisut begynde at implementere de syv anbefalinger fra Forsoningskommissionen. Vi kan ikke lade mange års arbejde gå til spilde, og det er af afgørende betydning, at den grønlandske befolkning ledes mod mental sundhed i alle henseender frem til vores selvstændighed.

God debat.